

MINISTERSTVO VNITRA  
Poradní sbor ministra vnitra  
ke správnímu řádu

### **Závěr č. 130**

**ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 14. 2. 2014**

#### **Jednání právnické osoby a doručování po účinnosti nového občanského zákoníku**

*Pro úkony právnické osoby se ve správním řízení po 1. 1. 2014 nadále použije ustanovení § 30 odst. 1 správního řádu ve spojení s ustanovením § 21 občanského soudního řádu. Je-li účastníkem řízení právnická osoba, správní orgán ji doručuje podle § 21 správního řádu.*

#### Odůvodnění:

Poradní sbor se v souvislosti s nabytím účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „nový občanský zákoník“), zabýval otázkou výkladu ustanovení § 30 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto ustanovení *jménem právnické osoby činí úkony ten, kdo je k tomu oprávněn v řízení před soudem podle zvláštního zákona*, tj. podle § 21 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Konkrétně se jedná o problém, zda osoby jednající podle § 30 odst. 1 správního řádu za právnickou osobu jsou ve smyslu nového občanského zákoníku jejími zástupci (viz § 31 správního řádu) a od toho odvozený problém, jakým způsobem se má doručovat právnické osobě.

Nový občanský zákoník mění způsob jednání právnických osob. Nadále už neupravuje originární jednání právnických osob, kdy se má za to, že jedná-li jejím jménem statutární orgán a některé další osoby (zaměstnanci nebo členové v rozsahu obvyklém k jejich pracovnímu zařazení), považuje se toto jednání přímo za jednání právnické osoby. Nový občanský zákoník (§ 161 a násl.) je postaven na bázi zákonného zastupování právnické osoby. Nově má člen (členové) statutárního orgánu právnické osoby ve všech záležitostech postavení zákonného zástupce právnické osoby. Stejně postavení má i zaměstnanec právnické osoby v rozsahu obvyklém vzhledem k jeho zařazení nebo funkci.

Z toho by bylo možné dovozovat, že osoby jednající jménem právnické osoby mají postavení zákonných zástupců právnické osoby ve smyslu § 31 správního řádu. Od toho by se odvíjela nutnost jednat s nimi podle § 34 správního řádu (například doručovat těmto fyzickým osobám namísto právnické osobě). Takový výklad je však neodpovídá platnému právnímu stavu. Právní úprava nového občanského zákoníku řeší postavení fyzických osob v rámci právnické osoby a jejich jednání (rozuměj právní jednání ve smyslu § 545 a násl. nového občanského zákoníku) za právnickou osobu, tedy otázky hmotněprávní. Taková úprava tedy nemůže změnit postup podle správního řádu, který je procesním řádem veřejné správy.

Jak je uvedeno výše, § 30 odst. 1 správního řádu (ve spojení s ustanovením § 21 občanského soudního řádu) upravuje jednání právnické osoby ve správním řízení. Správní řád je tedy (zřejmě na rozdíl od nového občanského zákoníku) postaven na originálním jednání právnické osoby prostřednictvím fyzických osob ve specifickém právním postavení vůči jednající právnické osobě<sup>1</sup> (viz § 21 občanského soudního řádu). V § 21 občanského soudního řádu došlo sice v souvislosti s účinností nového občanského zákoníku ke změně, avšak ta se nedotýká celkové konstrukce tohoto ustanovení, pouze řeší dílčí otázku týkající se členů statutárního orgánu. Z výše uvedeného vyplývá, že při postupu podle správního řádu právnická osoba i po účinnosti nového občanského zákoníku (po 1. 1. 2014) jedná podle § 30 odst. 1 správního řádu samostatně prostřednictvím fyzických osob vymezených v § 21 občanského soudního řádu a nejedná se tedy o zákonné zastoupení, čemuž by mohla svědčit právní úprava v novém občanském zákoníku. Osoby jednající jménem právnické osoby podle § 21 občanského soudního řádu tedy nelze považovat za zákonné zástupce právnické osoby ve smyslu § 31 správního řádu. Z toho rovněž vyplývá, že při postupu podle správního řádu bude správní orgán doručovat přímo právnické osobě podle § 21 správního řádu a nikoliv podle § 34 odst. 2 správního řádu osobě jednající jménem právnické osoby. Jiný výklad by vedl k paradoxní situaci, kdy v řízení, v němž má vystupovat jako účastník právnická osoba, by „faktickým účastníkem“ byl kupř. pouze člen statutárního orgánu, nikoliv právnická osoba jako taková, a jemu by se doručovaly písemnosti například na adresu jeho trvalého pobytu.

Výše uvedené závěry lze podpořit rovněž výkladem pojmu zákonný zástupce podle § 31 správního řádu. Ustanovení § 29 odst. 1 správního řádu upravující procesní způsobilost, tj. *každý je způsobilý činit v řízení úkony samostatně (dále jen „procesní způsobilost“)* v *tom rozsahu, v jakém mu zákon přiznává svéprávnost*, se totiž po 1. 1. 2014 týká výhradně

---

<sup>1</sup> Tomu odpovídá i systematické zařazení § 30 správního řádu do úpravy jednání účastníků řízení a nikoliv do úpravy zastoupení.

fyzických osob.<sup>2</sup> Z toho důvodu se ustanovení § 32 odst. 1 („v rozsahu, v jakém účastník nemá procesní způsobilost, musí být zastupován zákonným zástupcem“), vztahuje taktéž jen k fyzickým osobám, když správní řád procesní způsobilost upravuje pouze ve vztahu k fyzickým osobám. Z toho by bylo možné dovodit, že zákonným zástupce ve smyslu § 31 správního řádu se rozumí především zákonný zástupce fyzické osoby<sup>3</sup>.

Dále lze přijatý závěr podpořit obdobnou úpravou obsaženou v zákonu č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“). Tato právní úprava byla obecně přizpůsobena novému občanskému zákoníku prostřednictvím zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb. Nicméně pokud jde o problematiku jednání právnické osoby, zachoval si daňový řád odlišné pojetí od nového občanského zákoníku. Podle § 24 odst. 2 a 3 daňového řádu právnické osoby při správě daní i nadále jednají přímo, tj. zejména prostřednictvím svého statutárního orgánu, popř. prostřednictvím svého pověřeného zaměstnance. Zákonný zástupce právnické osoby ve smyslu nového občanského zákoníku (srovnej § 161 a násl.) tak nemá postavení zástupce právnické osoby podle daňového řádu, ale jeho jednání je přímým jednáním právnické osoby v daňovém řízení tak, jak tomu bylo dosud. Současně byl z opatrnosti<sup>4</sup> výše uvedenou novelou zákonný zástupce právnické osoby vyloučen z okruhu subjektů, které jsou daňovým řádem považovány za zástupce daňového subjektu (viz § 25 odst. 1 písm. a) daňového řádu). Toto řešení má také vliv na otázku doručování, neboť podle § 41 daňového řádu se písemnosti doručují pouze zástupci, nikoliv přímo daňovému subjektu. V případě právnické osoby, která jedná přímo (zejména prostřednictvím svého statutárního orgánu, popřípadě prostřednictvím svého pověřeného zaměstnance), se tak bude doručovat nadále na adresu právnické osoby.

---

<sup>2</sup> Svěprávnost (dříve způsobilost k právním úkonům) stanovuje § 15 odst. 2 nového občanského zákoníku jako způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat). Dřívější právní úprava byla založena na způsobilosti k právním úkonům, což byla vlastnost rovněž právnických osob. U právnických však toto rozlišování a ustanovení § 29 odst. 1 správního řádu nemělo valný význam, neboť způsobilost k právním úkonům na rozdíl od fyzických osob splývala se způsobilostí mít práva a povinnosti.

<sup>3</sup> V drtivé většině případů to tak bude, v případě opatrovnictví právnické osoby podle § 486 a násl. nového občanského zákoníku se však zřejmě bude jednat o zákonného zástupce právnické osoby ve smyslu § 31 správního řádu. Přitom lze vycházet z toho, že na rozdíl od občanského soudního řádu nebo od daňového řádu správní řád zákonné zastoupení výslovně nespojuje pouze s fyzickými osobami (tato souvislost je pouze nepřímou dovoditelná). To však nic nemění na přijatém závěru o tom, že osoby jednající jménem právnické osoby nejsou jejími zákonnými zástupci ve smyslu správního řádu.

<sup>4</sup> Pokud osoby jednající jménem právnické osoby nejsou jejími zástupci ve smyslu daňového řádu, nemohlo jim být jako zástupcům doručováno, jedná se tedy pouze o potvrzení výše uvedených závěrů.